

Boksörlerde Spora Bağlılığın Mücadele ve Tehdit Algılarına Etkisi

Ünal SAKI^{1A}, Suat AYBEK^{2B}

*1 Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü
Address Correspondence to Ünal SAKI: e-mail: unalsaki61@gmail.com*

A:Orcid ID: 0000-0003-4913-0693 B:Orcid ID: 0000-0002-0639-2979

Özet

Bu araştırmanın amacı, boksörlerde spora bağlılığın mücadele ve tehdit algılarına etkisini incelemektir. Araştırmanın örneklemini, 2022-2023 yılı Ağrı ve Van illeri dövüş sporu kulüplerinde aktif boks yapan 148 kadın, 171 erkek toplam. 319 sporcu oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama kısmında araştırmacı tarafından düzenlenen "Kişisel Bilgi Formu", Cihan vd., (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Spora Bağlılık Ölçeği" ve Türkyılmaz (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanması yapılan "Mücadele ve Tehdit Ölçeği" kullanılmıştır. Sporcuların spora bağlılıkları ile mücadele ve tehdit düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için Spearman's rho ve etkiyi belirlemek için ise Genelleştirilmiş Linear Model (Logit) analizleri yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, boksörlerde spora bağlılık alt boyutlarından zinde olma ($r=0.373$; $p<0.01$), adanma ($r=0.404$; $p<0.01$), içselleştirme ($r=0.376$; $p<0.01$) ve toplam puan ($r=0.415$; $p<0.01$) ile mücadele ve tehdit ölçeğinin mücadele alt boyutu arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Boksörlerde adanma düzeyinin diğer alt boyutları bastıran bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Genel olarak adanma düzeyi arttıkça, mücadele algısının da artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bu ifade, boksörler açısından ne kadar çok antrenman ve düzenli çalışmalar yapılıp bu sporun içerisinde süreklilik gösterilir ise adanmışlık duygusunun oluşmasını sağlayarak mücadele algısına katkı sunacağı düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Boks, Bağlılık, Mücadele ve Tehdit

The Effect of Sport Commitment on Challenge and Threat Perceptions in Boxers

Abstract

The aim of this study was to examine the effect of sport commitment on boxers' perceptions of challenges and threats. The study sample consisted of 148 female and 171 male boxers who were active in combat sports clubs in the Ağrı and Van provinces between 2022-2023. 319 athletes. In the data collection part of the study, "Personal Information Form" organized by the researcher, "Sports Commitment Scale" adapted into Turkish by Cihan et al. (2019) and "Challenge and Threat Scale" adapted into Turkish by Türkyılmaz (2019) were used. Spearman's rho and Generalized Linear Model (Logit) analyses were conducted to examine the relationship between athletes' commitment to sport and their levels of challenge and threat. The results showed that there was a positive and moderate relationship between the sub-dimensions of vigor ($r=0.373$; $p<0.01$), dedication ($r=0.404$; $p<0.01$), absorption ($r=0.376$; $p<0.01$), and total score ($r=0.415$; $p<0.01$) and the struggle sub-dimension of the struggle and threat scale. It was determined that the level of dedication had a suppressive effect on the other subdimensions in boxers. In general, as the level of commitment increased, the perception of struggle also increased. This statement can be considered as more training and regular studies are done for boxers and continuity is shown in this sport, and it can be thought that it will contribute to the perception of struggle by providing a sense of dedication.

Keywords: Sport, Boxing, Commitment, Challenge and Threat

GİRİŞ

İnsan ihtiyaçlarının çoğu fizyolojik ya da psikolojik içerikli olduğu ifade edilmektedir. Düzenli spor yapıldığı sürece fiziki açıdan estetik bir görünüm kazanma ve mental açıdan iyi hissetmenin spora bağlılığı arttırdığı görülmektedir (Chen, vd., 2007). Çocuklar spora eğlence, oyun gözüyle bakarken yetişkinler ve gençler daha çok sosyal ortamı aktifleştirme, güçlü fiziksel görünüme sahip olma gibi içsel motivasyonla spora bağlılığı sağlamaktadır (Roberts, 1984). Bağlılık kavramında zindelik; yüksek düzeyde performans gösterme yeteneği, zorluklarla karşılaştığınızda bile elinizden gelenin en iyisini yapmaya çalışmak anlamı taşımaktadır (Gullien ve Martinez-Alvarado, 2014). Spor alanının içerisinde sporcuların bağlılıkları ise; kendine güvenleri, çabaları, gayretleri ve hareketli durumları ile birlikte sporun içinde tamamen bulunma ve pozitif olarak zihinsel durumu yaşama olarak tanımlanmaktadır (Lonsdale, vd., 2007). Araştırmalar, yaşları ne olursa olsun, gençlerin ve yetişkinlerin aynı nedenlerle egzersiz yaptığını göstermektedir. Neden bu işi yapıyorsunuz diye sorulduğunda, eğlence, yetkinlik, bağlılık ve zindelik kazanmaktan kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir (Weiss ve Ferrer-Caja, 2002).

Spor ortamı ve doğası gereği içerisinde rekabet ve mücadeleyi barındırmaktadır. Spor mücadelesinde amaç, kaybetme ve kazanmaya dayalı olduğu için, kazanabilme hedefi ile iyi bir performansa sahip olma isteği de bazı zamanlar negatif etmenler oluşturması sonucunda karışık hislerin artmasına neden olarak performansı olumsuz etkilemektedir (Gümüş, 2002).

Sporcuların performanslarını ortaya koyduğu mücadeleyi spor ortamında teknik-taktik ve fiziksel durumların yanında zihinsel antrenmanlarında önemi her geçen gün gelişme kaydetmektedir (Arnold ve Fletcher, 2012). Mental olarak sağlam dayanıklılığa sahip olan sporcular, duygusal bakımdan daha arınmış, olumsuzluklar karşısında serinkanlı ve güçlü bir duruş sergileme gibi özelliklere sahip oldukları söylenmektedir (Konter, 2006).

Sporcular, antrenman ve rekabetle ilgili önemli bir dizi organizasyonel ve rekabetçi istekler bildirmektedir (Arnold ve Fletcher, 2012). Bu durumu meydan okuma olarak değerlendirmek, aynı durumu tehdit olarak algılayan sporculara kıyasla daha iyi performansa yol açtığı görülmektedir (Blascovich, vd., 2004). Jones vd. (2009) zihinsel dayanıklılığa sahip bireylerin baskı altındayken kendine hakim olması, kararlı tutum

sergilemesi ve içinde bulunduğu olaya konsantre davranması gibi yeteneklerle rakiplerinden daha iyi bir performans sergilediklerini öne sürmektedir. Ayrıca, meydan okuma ve tehdidin sadece efor veya risk duygusu ile karakterize edilen ve motive edilmiş performans gerektiren mücadele sırasında ortaya çıktığı belirtilmektedir (Blascovich ve Mendes, 2000).

Boks, karate ve kickboks gibi mücadele sporları; ileri seviyede dayanıklılık, kuvvet, hız ve çeviklik gibi bedensel gelişime odaklanmış olsa da olayın psikolojik yönüne yoğunlaşmanın önemli olduğu vurgulanmaktadır (Sheard, 2013). Bu açıdan sporcuların rakiplerine nazaran iyi performans sergileyebilmeleri için baskı altında sakin kalarak mücadele ortamına uygun davranışlar sergileyebilmeleri ve iyi bir sonuç elde etmek için konsantre olabilmeleri doğrudan sporcuların psikolojik durumları ile ilgili olduğu ifade edilmektedir. (Jones, vd., 2002). Bu doğrultuda sporcu ilgilendiği spor branşını içtenlikle yapması, geleceğe yönelik gelir kaynağı beklentisi taşıması gibi faktörlerin etkisi ile spor branşına yönelik gösterdiği bağlılık seviyesi müsabaka içerisinde mücadele ve tehdit algılarının olumlu veya olumsuz olarak şekillenmesine neden olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle çalışmanın amacı boksörlerde spora bağlılığın mücadele ve tehdit algılarına etkisini incelemektir.

YÖNTEM

Bu çalışma 27.04.2023 tarih ve 99 sayılı karar ile alınan 'Boksörlerde Spora Bağlılığın Mücadele ve Tehdit Algılarına Etkisi' adlı çalışma Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi etik kurul ve izinleri alınmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nicel desenli betimsel modellerden iki ve üzeri sayıdaki değişkenlerin karşılıklı aralarındaki farklılığın oranını yansıtmayı hedefleyen, değişiklik söz konusu ise nasıl ortaya çıktığını ispat etmeye yönelik adımlar atılmasını sağlayan ilişkisel tarama modeli (Karasar, 2006) ve tahmin edicilerin sahip olduğu sabit etkilere ilave olarak rastgele etkilerin olduğu genelleştirilmiş lineer modelden (Akay ve Tez, 2007) yararlanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 yılında Ağrı ve Van il ve ilçelerindeki dövüş sporu kulüplerinin boks dalıyla aktif uğraşan sporcular arasından ana kütleyi veya evreni oluşturan tüm birimlerin örnekleme var olma ihtimalinin bulunması anlamına gelen basit tesadüfi örnekleme

yöntemi (Büyüköztürk vd., 2011) ile seçilen 148 kadın, 171 erkek toplam 319 sporcu katılmış olup araştırmaya katkı sunmalarında gönüllülük anlayışına göre hareket edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, kişisel bilgi formu, spora bağlılık ve sporda mücadele ve tehdit ölçeğinden yararlanılmıştır. Bireylerin demografik niteliklerini belirlemek için araştırmacının oluşturduğu kişisel bilgi formu; Cinsiyet, yaş, gelir durumu, haftalık antrenman süresi, spor yılı sorularını içermektedir. Anket verileri katılımcılara çevrimiçi uygulanmıştır.

Spora Bağlılık Ölçeği (SBÖ)

Spora Bağlılık Ölçeği (SBÖ) Ölçeği Schaufeli vd., (2002)'in geliştirdiği The Utrecht Work Engagement Scale (UWES)'in İspanyol versiyonu Guillen ve Martinez-Alvarado (2014) tarafından sporcular için adaptasyonu yapılarak geliştirilmiş ve Cihan vd., (2019) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Bu ölçek 15 madde ve 3 alt boyutu olan 5 kategorili likert türünde yapılandırılmıştır. Spora Bağlılık Ölçeğinin 3 alt boyutu; sporunun zinde olması (1,2,6,7,8) adanmışlık (3,4,5,9,12) ve içselleştirme (10,11,13,14,15) durumlarını ölçmektedir. Spora Bağlılık Ölçeği, sorularda belirtilen duyguları ve davranışları kişinin içinde bulunduğu duruma göre, duygularını ve düşüncelerini dikkate alarak seviyesine göre (1) Hemen Hemen Hiç, (2) Nadiren, (3) Ara Sıra, (4) Sık Sık, (5) Hemen Hemen Her Zaman seçeneklerinden oluşan şıklardan birini işaretleyerek cevaplandırılmıştır. Bu çalışmada sporda mücadele ve tehdit ölçeğinin Cronbach Alfa güvenilirlik kat sayısı 0.94 olarak hesaplanmıştır.

Sporla Mücadele ve Tehdit Ölçeği (SMTÖ)

Sporla Mücadele ve Tehdit Ölçeği (Challenge and Threat in Sport) Sporcuların mücadele ve tehdit algılarını belirlemek için Rossato vd. (2018) tarafından geliştirilen, Türkyılmaz (2019) tarafından Türkçeye uyarlanan 12 madde ve 2 alt boyuttan (Mücadele ve Tehdit) oluşmaktadır. Toplamda 12 maddeden (Tehdit= 1, 2, 3, 6, 9, 11, 12; Mücadele= 4, 5, 7, 8, 10) oluşan ölçek 6'lı likert tipindedir. Anket soruları "Tamamen Katılmıyorum", "Kısmen Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Katılıyorum", "Kısmen Katılıyorum" ve "Tamamen Katılıyorum" şeklinde cevaplandırılmıştır. Ölçeğin toplamından alınan en düşük puan 12, en yüksek puan ise 72'dir. Ayrıca ölçeğin Tehdit alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 7 en yüksek puan 42 iken, mücadele alt boyutunda ise en düşük puan 5, en yüksek puan ise 30'dur. Bu çalışmada sporda mücadele ve tehdit

ölçeğinin Cronbach Alfa güvenilirlik kat sayısı 0.87 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Nominal ve ordinal verilerin tanımlanması frekans analizi yapılırken, ölçek değerleri ortalama ve standart sapma düzeyleriyle verilmiştir. Ölçek güvenilirliği için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısından yararlanılmıştır. Normallik dağılımlarının analizi için Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır. Ölçek ortalamaları normal dağılıma uymadığı için ikili grupların farkında Mann Whitney U, ikiden fazla grup farkında Kruskal Wallis H testi, ilişkisel tarama modelinde ise Spearman's rho ve Genelleştirilmiş Lineer Model (Logit) analizleri yapılmıştır. Tüm analizler %95 güven aralığı ve 0.05 anlamlılık düzeyinde, SPSS 25.0 for Windows programında gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında: frekans dağılımları, sosyo-demografik nitelikler, spora bağlılık ve mücadele ve tehdit ile alt boyutlar açısından ilişki ve etkiyi incelemek amacıyla korelasyon ve Lineer model (Logit) tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları

		Kişi sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	121	61.1
	Erkek	77	38.9
Yaş	21 ve altı	118	59.6
	22 ve üzeri	80	40.4
Gelir Durumu	Gelir < Gider	92	46.5
	Gelir = Gider	76	38.4
	Gelir > Gider	30	15.2
Haftalık antrenman	0-6 saat	88	44.4
	7-12 saat	69	34.8
	13 saat ve üzeri	41	20.7
Spor yılı	0-2 yıl arası	59	29.8
	3-5 yıl arası	84	42.4
	6 yıl ve üzeri	55	27.8

Katılımcıların %61.1'i kadın ve %38.9'u erkektir. Katılımcıların %59.6'sı 21 ve altında, %40.4'ü 22 ve üzerinde yaşa sahiptir. Gelir gider durumuna göre katılımcıların %46.5'inin geliri giderinden az, %38.4'ünün geliri giderine eşit ve %15.2'sinin geliri giderinden fazladır. Katılımcıların %44.4'ü haftada 0-6 saat, %34.8'i 7-12 saat, %20.7'si 13 saat ve üzerinde antrenman yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %29.8'i 0-2 yıl arası, %42.4'ü 3-5 yıl

arası, %27.8'i 6 yıl ve üzerinde süre ile spor yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 2. Ölçek ortalamaları ve güvenilirlik analizi ile normallik testi sonuçları

	Cronbach Alpha	Normal Parametreler		Test Değeri	p değeri
		Ortalama	Std. Sapma		
SBÖ zinde olma	0.850	17.91	4.83	0.096	0.000
SBÖ adanma	0.889	19.22	4.96	0.122	0.000
SBÖ içselleştirme	0.883	55.98	13.80	0.084	0.002
SBÖ Toplam	0.949	18.84	4.92	0.119	0.000
SMTÖ Tehdit	0.872	20.25	8.52	0.073	0.012
SMTÖ Mücadele	0.907	21.18	7.22	0.122	0.000
SMTÖ Toplam	0.870	41.43	12.69	0.076	0.008

SBÖ: Spora Bağlılık Ölçeği, SMTÖ: Sporda Mücadele ve Tehdit Ölçeği

Tablo 2 verilerine göre tüm ölçeklerin ve alt boyutların iç tutarlılık katsayısı için hesaplanan Cronbach Alpha değerleri 0.60 düzeyinin üzerinde ve kabul edilebilir düzeydedir. Kolmogorov Smirnov

testi sonuçları ise ölçek boyutlarının dağılımının standart normal dağılıma uymadığını göstermiştir ($p<0.05$). Bu nedenle, araştırmada nonparametrik testler kullanılmıştır.

Tablo 3. Demografik özelliklere göre spora bağlılık ve sporda tehdit mücadele puanları fark analizi sonuçları

		SB_Toplam		SMTÖ_Toplam	
		Ortalama	Standard Sapma	Ortalama	Standard Sapma
Cinsiyet	Kadın	54.60	13.70	41.58	12.27
	Erkek	58.14	13.76	41.19	13.40
	p değeri	0.060a		0.928a	
Yaş	21 ve altı	55.20	13.35	42.10	11.91
	22 ve üzeri	57.12	14.44	40.44	13.78
	p değeri	0.205a		0.219a	
Gelir durumu	Gelir < Gider	55.38	14.23	41.39	12.93
	Gelir = Gider	56.91	13.35	42.14	12.16
	Gelir > Gider	55.47	13.92	39.73	13.53
	p değeri	0.817b		0.650b	
Haftalık antrenman süresi	0-6 saat	52.24	12.84	42.30	12.58
	7-12 saat	58.07	14.84	40.71	12.67
	13 saat ve üzeri	60.49	12.05	40.78	13.16
	p değeri	0.000b		0.905b	
Spor yılı	0-2 yıl arası	51.92	13.45	42.03	11.88
	3-5 yıl arası	55.25	12.96	40.56	13.79
	6 yıl ve üzeri	61.45	13.88	42.11	11.91
	p değeri	0.000b		0.536b	

a. Mann Whitney U Testi, b. Kruskal Wallis H Testi.

Tablo 3'deki bulgulara göre haftalık antrenman süresi ve spor yılı yüksek olanlarda istatistiksel olarak anlamlı şekilde spora bağlılık düzeyleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bunun dışındaki tüm demografik özelliklere göre spora

bağlılık ve sporda tehdit mücadele puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Tablo 4. Sporda tehdit ve mücadele ile spora bağlılık boyutları arasındaki korelasyon değerleri

	SMTÖ Tehdit	SMTÖ Mücadele	SMTÖ Toplam
SB zinde olma	-0.028	0.373**	0.185**
SB adanma	0.008	0.404**	0.236**
SB içselleştirme	0.044	0.376**	0.260**
SB Toplam	0.005	0.415**	0.244**

**p<0.01

Tablo 4 korelasyon analizine göre SMTÖ düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığı için, demografik özellikler alınmamıştır. Analiz sonuçlarına göre SMTÖ tehdit boyutu ile spora bağlılık ölçeğinin boyutları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>0.05$). SMTÖ mücadele boyutu ile SBÖ zinde olma ($r=0.373$; $p<0.01$), SBÖ adanma ($r=0.404$; $p<0.01$), SBÖ içselleştirme ($r=0.376$; $p<0.01$) ve SB toplam puanı ($r=0.415$; $p<0.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkiler olduğu saptanmıştır. SMTÖ toplam puanı ile SBÖ zinde olma ($r=0.185$; $p<0.01$), SBÖ adanma ($r=0.236$; $p<0.01$), SBÖ içselleştirme

($r=0.260$; $p<0.01$) ve SBÖ toplam puanı ($r=0.244$; $p<0.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

SMTÖ tehdit puanıyla spora bağlılık arasında anlamlı ilişki çıkmamasından ötürü, regresyon modeli mücadele puanı ile spora bağlılık arasında inceleme yapılmamıştır. SBÖ tüm boyutları ilişkili olduğundan hepsi modele alınmış olup, eş bütünleşme olmaması için toplam puan değerlendirilmeye alınmamıştır.

Tablo 5. SMTÖ mücadele boyutu için yapılan geliştirilmiş Lineer model (Logit) sonuçları

Parametreler	B	Std. Hata	95% Wald Güven Aralığı		Hypothesis Test		
			Minimum	Maksimum	Wald Ki-kare	df	p değeri
(Kesişim)	10.28	1.98	6.39	14.17	26.86	1	0.000
SB zinde olma	0.04	0.18	-0.31	0.40	0.06	1	0.802
SB adanma	0.45	0.22	0.01	0.88	4.10	1	0.043
SB içselleştirme	0.08	0.19	-0.29	0.46	0.18	1	0.674
(Ölçüm)	44.40	4.46	36.46	54.07			

Tablo 5 geliştirilmiş Lineer Model analizi sonuçlarına göre spora bağlılık boyutlarından sadece adanma ($B=0.45$; $p<0.05$) düzeyinin mücadele üzerinde pozitif ve anlamlı ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışındaki boyutlar her ne kadar tek değişkenli analizde anlamlı çıkmış olsa da, çok değişkenli analizde adanma düzeyinin etkisinin hepsini bastırıldığı belirlenmiştir. Genel olarak, adanma düzeyi yükseldikçe, mücadele düzeyi de artmaktadır.

TARTIŞMA

Boksörlerin yaptıkları spora bağlılık düzeyleri incelendiğinde, cinsiyet, yaş, gelir durumu değişkenlerine göre spora bağlılık toplam puanlarında herhangi bir anlamlı farklılık ortaya çıkmadığı gözlenmiştir (Tablo 3). Yapılan çalışmalarda (Babic, vd., 2015; Yamaner, vd., 2019; Peke, 2020; Siyahtaş, vd., 2020; Uluç ve Akçakoyun, 2021; Uzgur, vd., 2021; Aykora ve Dinçer, 2022) benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Haftalık antrenman süresi değişkenine göre, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır (Tablo 3). Buna göre spora bağlılık toplam puanında 13 saat ve üzeri boks ile uğraşanların boks sporuna bağlılıkları 0-6 saate kadar boks yapanlardan daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Konu kapsamında benzer çalışmalara bakıldığında, Yamaner vd. (2022) spor bilimleri fakültesi öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmada, haftalık antrenman süresi fazla olan sporcuların spora bağlılıklarını daha yüksek olduğunu saptamışlardır. Bu çalışmaların araştırmayı destekler yönde olduğunu söylemekle birlikte boks sporuna daha fazla zaman ayıranların yapmış oldukları spor branşına yönelik aidiyet duygusunun bir anlamda tutkuya dönüşerek artış gösterdiği söylenebilir.

Spor yılı değişkenine göre incelendiğinde; spora bağlılık düzeylerinde anlamlı farklılığa ulaşılmıştır (Tablo 3). Bu sonuca göre, spora bağlılık toplam puanında 6 yıl ve üzeri boks yapanların 0-2 yıldır boks yapanlara göre boks branşına bağlılıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer çalışmalarda; Uluç ve Akkoyun (2021) Bocce sporcularının spora bağlılıkları üzerine yaptıkları çalışmada, 11 yıl ve üzeri bocce sporu yapanların spora bağlılıklarının 5 yıl ve altındakilere göre daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Yine (Bavlı, vd., 2011; Can ve Kızılet, 2021; Güney, vd., 2021; Kalkavan, vd., 2021; Polat ve Kaynak, 2022) yaptıkları çalışmalarda daha uzun süre sporu deneyimleyenlerin spora bağlılıklarının yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu çalışmaların araştırma sonucu ile aynı doğrultuda olduğu ifade edilebilir. Bu durum boks sporu içerisinde daha uzun süre var olan bireylerin boks sporuna karşı adanmışlık, özümseme ve kabullenme kavramlarını daha derinden hissettiklerinden dolayı bağlılık taşıdıkları sonucu çıkarılabilir. Araştırmayı desteklemeyen çalışmada ise Yamaner vd. (2022) spor bilimleri fakültesi öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada bireylerin spora bağlılıklarının spor yaşları

arasında anlamlılık sağlamadığını tespit etmişlerdir. Ayrıca anlamlı sonuçlar ortaya koyamayan diğer çalışmalarda (Gülen, vd., 2021; Özgün, vd., 2021) mevcut olduğu görülmektedir.

Boksörlerin spora bağlılık ölçeği alt boyutlarından zinde olma ($p<.05$, $r=0.373$), adanma ($p<.05$, $r=0.404$), içselleştirme ($p<.05$, $r=0.376$) ve toplam puan ($p<.05$, $r=0.415$) ile sporda mücadele ve tehdit ölçeğinin mücadele alt boyutu arasında pozitif anlamlı orta düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4). Buna göre boksörlerin zinde olma, adanma, içselleştirme düzeyi arttıkça mücadele etme isteklerinin de artış gösterdiği ortaya çıkmıştır. Ayrıca spora bağlılık ölçeği alt boyutlarından zinde olma ($p<.05$, $r=0.185$), adanma ($p<.05$, $r=0.236$), içselleştirme ($p<.05$, $r=0.260$) ve toplam puan ($p<.05$, $r=0.244$) ile sporda mücadele ve tehdit ölçeği toplam puanı arasında pozitif anlamlı zayıf ilişki belirlenmiştir (Tablo 4). Dolayısıyla boksörlerin zihinsel ve mental açıdan hazır bulunuşluğa sahip olması, bu sporu kimliğinin bir parçası görerek özümsemesi ve hayatının merkezine koyarak yaşamını bu doğrultuda düzenleme düşüncesi boksörlerin müsabaka içinde ve dışında mücadele anlayışına olumlu yönde katkı sunduğu söylenebilir. Yakın zamanda yapılan araştırmalar (Reeve, vd., 2004; Skinner, vd., 2008; Crust & Swann, 2011; Dangel ve Skowronski, 2011; Jowett, vd., 2016) mücadele çabalarının spora bağlılığı artırıcı bir rol oynadığı, tersten bakıldığında, uygun mücadele ortamının hazırlanması durumunda ilgili spor branşına bağlılığın yükselebileceği (Fredricks, vd., 2016), spora bağlılık yaşayan sporcuların bir tehdit değerlendirmesinden ziyade bir meydan okuma yaşamış olma olasılığının daha yüksek olduğunu (Lafrenière, vd., 2011; Nicholls, vd., 2016) ve Peke (2020) oryantiring oyuncularını üzerinde yaptığı çalışmada zinde olma ve içselleştirme düzeylerinin, mücadele isteklerini pozitif yönde etkilediğini belirlemiştir. Bu sonuçların araştırma bulguları ile örtüştüğünü göstermektedir. Fakat spora bağlılığın tehdit ile pozitif ilişkili olmasının yüksek bağlılığa sahip bir antrenör-sporcu ilişkisinde bazı olumsuz sonuçları beraberinde getirebileceği (Rutten, vd., 2007; Ntoumanis ve Standage 2009; Hodge ve Lonsdale, 2011; Nicholls, vd., 2016) ve tehdit algısı sporcunun kaygısının artması ve performansının azalmasına neden olabileceği (Peacock ve Wong, 1990; Moore, vd., 2013) yönündeki araştırmaların çalışma ile benzer sonuçlar taşımadığı anlamı çıkarılabilir.

Genelleştirilmiş Lineer model analizi sonuçlarına göre, boksörlerin spora bağlılık boyutlarından sadece adanma ($B=0.45$; $p<0.05$) düzeyinin mücadele üzerinde pozitif anlamlı ilişkisi olduğu saptanmıştır (Tablo 5). Genel anlamda boksörlerin adanma düzeyi artıkça mücadeleleri de artmaktadır. Bu durum boksörlerin kendilerini bu spor branşına adanmış hissetmelerinin sağladığı bağlılık duygusunun her alanda mücadeleci tavır ortaya koyma düzeylerini yükselttiği düşünülebilir. Literatür tarandığında, spora bağlılığın, amaç yönelimine sahip sporcularda daha yüksek olduğunu Stephens ve Bredemeier, 1995; Tongo, 2021) ve sporda amaç yönelimi ile spora bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından zinde olma, adanma, içselleştirme arasında pozitif ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğunu (Uluç ve Akçakoyun, 2021) tespit etmişlerdir.

Araştırmada, genel olarak boksörlerin bağlılık düzeylerinin onlara verilen görevi yerine getirmedeki mücadele ruhunu yansıttığı söylenebilir. Fakat boksörlerdeki bu bağlılığın rakibi veya görevi tehdit olarak algılama sonucunu doğurmadığı ifade edilebilir. Bağlılığı oluşturan faktörlerden biri olan adanmışlık kavramı, boksörlerde fiziksel ve zihinsel açıdan zinde olma ve durumu içselleştirme faktörlerinden ağır basarak bağlılığın mücadele isteğini tetiklediği en önemli belirleyici olduğu gözlenmektedir. Boksörler açısından ne kadar çok antrenman ve düzenli çalışmalar yapılıp bu sporun içerisinde süreklilik gösterilir ise bağlılık sağlanarak mücadele azminin artış gösterebileceği savunulabilir. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmanın alana katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda öncelikle kulüp yöneticileri ve antrenörler tarafından boksörlere, yaptıkları bu sporun onlara sporculuk yaşamlarında veya mesleki anlamda maddi destek sağlayacağı ve sosyal çevrelerinde başarı elde ettikçe popülarite kazandıracağı vurgulanmalıdır. Ayrıca literatüre bakan yönüyle diğer dövüş sporlarına yönelik bu konu ile ilgili çalışmalar yapılarak farklı ve benzer yönlerin değerlendirilmesi ve yeni çözüm önerilerinin sunulması ile alana katkıda bulunulabilir.

KAYNAKLAR

1. Akay, K. U. ve Tez, M. (2007). Analyzing mixture experiments via generalized linear models. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 36(3), 373-390
2. Álvarez, M. S., Balaguer, I., Castillo, I., & Duda, J. L. (2009). Coach autonomy support and quality of sport engagement in young soccer players. *The Spanish journal of psychology*, 12(1), 138-148.
3. Arnold, R. & Fletcher, D. (2012). Psychometric issues in organizational stressor research: A review and implications for sport psychology. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 16(2), 81-100. <https://doi.org/10.1080/1091367X.2012.639608>
4. Aykora, A. F. ve Dinçer, U. (2022). Spor bilimlerinde öğrenim gören lisans öğrencilerinin spora bağlılık düzeyleri ve akademik başarılarının incelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 5(1), 1-8. <https://doi.org/10.36415/dagcılık.1132538>
5. Babic, V., Sarac, J., Missoni, S. & Sındık, J. (2015). Athletic engagement and athletic identity in top Croatian sprint runners. *Coll, Antropol*, 39(3), 521-528. <https://doi.org/hrcak.srce.hr/166120>
6. Balıkcı, C. ve Ural, K. (2018). Canine Visceral Leishmaniasis' in farklı evrelerinde ekokardiyografik ejeksiyon fraksiyonu ve fraksiyonel kısalmanın değerlendirilmesi. *Kocatepe Veterinary Journal*, 11(1), 45-52.
7. Bavlı, Ö., Kozanoğlu, M. E. ve Doğanay, A. (2011). Düzenli egzersize katılımın egzersiz bağımlılığı üzerine etkisi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 150-153.
8. Blascovich, J., Seery, M. D., Mugridge, C. A., Norris, R. K., & Weisbuch, M. (2004). Predicting athletic performance from cardiovascular indexes of challenge and threat. *Journal of experimental social psychology*, 40(5), 683-688. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2003.10.007>
9. Blascovich, J., & Mendes, W. B. (2000). Challenge and threat appraisals: The role of affective cues In Forgas, J. (Ed.), *Feeling and thinking: The role of affect in social cognition* (pp. 59-82).
10. Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem A.
11. Byun, S., Ruffini, C., Mills, J. E., Douglas, A. C., Niang, M., Stephenkova, S., ... & Blanton, M. (2009). Internet addiction: Metasynthesis of 1996-2006 quantitative research. *CyberPsychology & Behavior*, 12(2), 203-207. <https://doi.org/10.1089/cpb.2008.0102>
12. Can, E. ve Kızılet, A. (2021). Düzenli olarak antrenman yapan bireylerin spor salonlarına yönelik hizmet kalitesi algılarının spora bağlılığa etkisi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(3), 87-97.
13. Chen, L. J., Haase, A. M., & Fox, K. R. (2007). Physical activity among adolescents in Taiwan. *Journal of Clinical Nutrition*, 16(2), 354-361. <https://doi.org/10.6133/APJCN.2007.16.2.22>
14. Cihan, B. B., Ilgar, E. A. ve Sırganlı, G. (2019). Spora bağlılık ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 7(17), 171-191.
15. Crust, L., Swann, C. (2011). Comparing two measures of mental toughness. *Personality and Individual Differences*, 50(2), 217-221. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.09.032>
16. Dangel, K. & Skowronski, W. (2011). The levels of engagement in sport activity by partners and athletes in the teams of unified football during Special Olympics. *Postepy Rehabilitacji*, 25(4), 63-69. <https://doi.org/10.2478/rehab-2013-0022>
17. Fredricks, J. A., Filsecker, M. & Lawson, M. A. (2016). Student engagement, context, and adjustment: Addressing definitional, measurement, and methodological issues. *Learning and Instruction*, 43, 1-4. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2016.02.002>
18. Guillén, F. & Martínez-Alvarado, J. R. (2014). The sport engagement scale: an adaptation of the utrecht work engagement scale (UWES) for the sports environment. *Universitas Psychologica*, 13(3), 975-984. <https://doi.org/10.11144/Javeriana.UPSY13-3.sesa>
19. Gümüş, M. (2002). Profesyonel futbol takımlarında puan sıralamasına göre durumluk kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.*

20. Gülen, Ö., Madak, E., Kumartaşlı, M., ve Sönmez, H. O. (2021). Taekwondo sporcularının spora bağlılık düzeylerinin milli sporculuk durumları ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 10(3), 1-17.
21. Güney, G., Uzun M. ve İmamoğlu, O. (2021, Haziran, 4-6). Spora bağlılığın değişik faktörlere göre araştırılması [Sözlü sunum]. VI. International European Conference on Social Sciences, Kyiv, Ukrayna.
22. Hodge, K. & Lonsdale, C. (2011). Prosocial and Antisocial Behavior in Sport: The Role of Coaching Style, Autonomous vs. Controlled Motivation, and Moral Disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 33(4), 527-547. <https://doi.org/10.1123/jsep.33.4.527>
23. Jones, M., Meijen, C., McCarthy, P. J., & Sheffield, D. (2009). A theory of challenge and threat states in athletes. *International review of sport and exercise psychology*, 2(2), 161-180. <https://doi.org/10.1080/17509840902829331>
24. Jones, G., Hanton, S., & Connaughton, D. (2002). What is this thing called mental toughness? An investigation of elite sport performers. *Journal of applied sport psychology*, 14(3), 205-218. <https://doi.org/10.1080/10413200290103509>
25. Jowett, G. E., Hill, A. P., Hall, H. K., & Curran T. (2016). Perfectionism, burnout and engagement in youth sport: The mediating role of basic psychological needs. *Psychology of Sport and Exercise*, 24(2016), 18-26. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.01.001>
26. Kalkavan, A., Terzi, E., & Kayhan, R. F. (2021). Türkiye olimpiik hazırlık merkezlerinde çalışma yapan sporcuların egzersiz bağlılığı düzeylerinin araştırılması. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(2), 25-35.
27. Karasar, N. (2006). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel.
28. Kavetsos, G. (2011). The economics of sport, health and happiness: The promotion of well-being through sporting activities, Brad R. In P. Rodríguez, S. Kesenne & B. R. Humphreys (Eds.), 11. Physical activity and subjective well-being: an empirical analysis. (pp. 187-206). Edward Elgar Publishing.
29. Konter, E. (2006). Spor psikolojisi el kitabı. Nobel Yayın Dağıtım.
30. Lafrenière, M-A. K., Jowett, S., Vallerand, R. J., & Carbonneau, N., (2011). Passion for coaching and the quality of the coach-athlete relationship: The mediating role of coaching behaviours, *Psychology of Sport and Exercise*, 12(2), 144-152. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2010.08.002>
31. Lonsdale, C., Hodge, K., & Raedeker, T. D. (2007). Athlete engagement: I. A qualitative investigation of relevance and dimensions. *International Journal of Sport Psychology*, 38(4), 451-470.
32. Marsh, K., Mackay, S., Morton, D., Parry, W., Bertranou, E., Lewsie, J., Sarmah, R. & Dolan P. (2010). CASE: Understanding the drivers, impact and value of engagement in culture and sport. Department for Culture, Media and Sport. London.
33. Moore, L. J., Wilson, M. R., Vine, S. J., Coussens, A. H., & Freeman, P. (2013). Champ or chump?: Challenge and threat states during pressurized competition. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 35(6), 551-562 <https://doi.org/10.1123/jsep.35.6.551>
34. Nicholls, A. R., Levy, A. R., Jones, L., Meir, R., Radcliffe, J. N., & Perry, J. L. (2016). Committed relationships and enhanced threat levels: Perceptions of coach behavior, the coach-athlete relationship, stress appraisals, and coping among athletes. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(1), 16-26. <https://doi.org/10.1177/1747954115624825>
35. Ntoumanis N, Standage M. (2009). Morality in sport: A selfdetermination theory perspective. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21(4), 365-380. <https://doi.org/10.1080/10413200903036040>
36. Özgün, A., Türkmen, M. U., & Aylan, B. (2021). Sporcuların Covid -19'a yakalanma kaygısı ve spora bağlılık durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 298 -315.
37. Peacock, E. J., & Wong, P. T. P. (1990). The stress appraisal measure (SAM): A multidimensional approach to cognitive appraisal, *Stress Medicine*, 6(3), 227-236. <https://doi.org/10.1002/smi.2460060308>
38. Peke, K. (2020). Oryantiring katılımcılarının spora bağlılıkları ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
39. Polat, A., ve Kaynak, K. (2022). Kadın voleybolcuların spora bağlılıkları ile prososyal ve antisosyal davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ulusal Kinesyoloji Dergisi*, 3(2), 38-47. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7481761>
40. Reeve, J., Jang, H., Carrell, D., Jeon, S. & Barch, J. (2004). Enhancing students' engagement by increasing teachers' autonomy support. *Motiv. Emot.* 28(2), 147-169. <https://doi/10.1023/B:MOEM.0000032312.95499.6f>
41. Roberts, G. C. (1984). Achievement motivation in children's sport. In J. Nicholls (Ed.), The development of achievement motivation (pp.251-281). Greenwich, CT: JAI Press.
42. Rutten, E. A., Stams, G. J. J. M., Biesta G. J. J., Schuengel, C., Dirks, E., & Hoeksma, J. B. (2007). The contribution of organized youth sport to antisocial and prosocial behavior in adolescent athletes. *Journal of Youth and Adolescence*, 36(3), 255-264. <https://doi/10.1007/s10964-006-9085-y>
43. Rossato, C, J. L., Uphill, M. A., Swain, J. & Coleman, D. A. (2018). The development and preliminary validation of the challenge and threat in sport (CAT-Sport) scale. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 16(2), 164-177.
44. Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-Romá, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness studies*, 3(1), 71-92. <https://doi.org/10.1023/A:1015630930326>
45. Sheard, M. (2013). Mental toughness: the mindset behind sporting achievement. (2nd Ed.). Routledge.
46. Siyahtaş, A. Tükenmez, A. Avcı, S. Yalçınkaya, B. ve Çavuşoğlu, S. B. (2020). Bireysel ve takım sporu yapan sporcuların spor bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(34), 1310-1317. <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.581>
47. Skinner, E., Furrer, C., Marchand, G. & Kinderman, T. (2008). Engagement and disaffection in the classroom: Part of a larger motivational dynamic? *Journal of Educational Psychology*, 100(4), 765-781.
48. Stephens, D. E. & Bredemeier B. J. L. (1995). Moral atmosphere and judgements about aggression in girls' soccer: relationship among moral and motivation variables. *Journal Sport Exercise Psychology*, 18(2), 158-173. <https://doi.org/10.1123/jsep.18.2.158>
49. Tongo, G. Ç. (2021). Sporda değerler, hedef yönelimleri ve ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hareket ve Antrenman Anabilim Dalı, Antalya.
50. Uluç, E. A. ve Akçakoyun, F. (2021). Bocce sporcularının hedef yönelimlerinin spora bağlılıkları üzerindeki rolü: Çanakkale ili örneği. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 424-437. <https://doi.org/10.38021/asbid.1034025>
51. Türkyılmaz, H. B. (2019). Futbolcuların zihinsel dayanıklılık düzeyleri ile sporda mücadele ve tehdit algılarının belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent

Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Bölümü,
Ankara.

52. Uzgur, K., Pekel, H. A. ve Aydos, L. (2021). Rekreasyonel koşucuların spora bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *Aksaray University Journal of Sport and Health Researches*, 2(1), 62-82.
53. Weiss, M. R., & Ferrer-Caja, E. (2002). Motivational orientations and sport behavior. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (pp. 101-170). Human Kinetics.

Yamaner, F., Uzunlar, H. ve Efdal, A. (2019, Ekim, 28-30). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora bağlılık düzeyi ile sporun yaşam becerilerine olan etkileri arasındaki ilişki düzeyinin belirlenmesi [Sözlü sunum]. 11. Uluslararası Spor Camiası Sempozyumu, Antalya, Türkiye

DÜZCE UNIVERSITY
FACULTY OF SPORT SCIENCES